

*О. В. Димченко, Ю. Ю. Виставна, О. О. Парасюк, І. Т. Карпалюк
Харків, Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

У ході процесу демократизації українського суспільства підвищується актуальність питань щодо врахування гендерного чинника на місцевому та державному рівнях. Тому виникає необхідність розробки проектів, спрямованих на вирішення проблеми гендерної асиметрії зайнятості в системі «працівник - роботодавець – профспілка – ради» (ПРПР) з метою зростання ефективності співпраці елементів означеної системи.

В рамках вирішення поставлених завдань, необхідно відобразити реальні можливості розробки компенсаційних механізмів нерівності прав різних гендерів та активації процесів демократизації українського суспільства.

На відміну від ЄС Україні бракує чіткої стратегії розвитку сучасного ринку праці, який стане конкурентним і захищатиме права працівників. За даними Держстату України, різниця оплати праці між чоловіками та жінками становить 38% (у ЄС – 17%), а також досі існує перелік посад, які можуть займати тільки чоловіки. Сучасна гендерна політика України чітко відображується у складі виконавчих органів влади, де суттєву більшість керівних посад займають чоловіки (більш ніж 80%).

Характерними рисами означеної ситуації на ринку праці України є:

- проблеми гендерної сегрегації на місцях, що виступають одним з основних гальмуючих факторів забезпечення гендерної симетрії як на місцевому, так і на державному рівнях;
- нескоординованість дій елементів системи «працівник - роботодавець – профспілка – ради» в контексті забезпечення гендерної рівноваги, а також пасивна позиція профспілкових організацій, органів влади та громадськості в ході вирішення зазначених питань;
- відсутність механізмів подолання проблеми гендерного поділу праці в формальному і неформальному секторах зайнятості, що регулювалися б законодавчими актами;
- відсутність програм на місцевому рівні із розробкою даної проблематики;
- прояви гендерної асиметрії та низький захист інтересів усіх елементів системи;
- невідповідність між рівнем соціальної обізнаності населення в рамках даного питання з реальною необхідністю вирішення наявних гендерних проблем в рамках системи «працівник - роботодавець – профспілка – ради»

- недостатній рівень правової інформованості елементів системи.

Враховуючи вищезгадане, пропонуються наступні заходи щодо підвищення ефективності функціонування гендерно-чутливих механізмів на ринку праці:

- зміцнення спроможності територіальних громад забезпечувати скоординовану та ефективну співпрацю з метою дотримання гендерної симетрії у системі ПРПР;
- покращення спроможності та обізнаності спільноти України щодо важливості урахування гендерно-чутливого підходу з метою запровадження позитивних змін (через висвітлення важливих законодавчих та правозахисних проблем у системі ПРПР);
- збір та поширення на місцевому рівні вдалих практик щодо успішної співпраці між роботодавцем та працівником та поширення ролі профспілок та органів влади у забезпеченні гендерної симетрії.

Таким чином, назріла об'єктивна необхідність розробки проектів, спрямованих на сприяння розвитку громадського суспільства шляхом підвищення соціальної відповідальності та забезпечення гендерної симетрії у процесі розвитку сучасного ринку праці України.